

กรมอนามัย
DEPARTMENT OF HEALTH

กรม
อนามัย

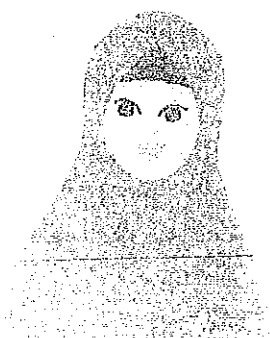
ใครคือ "สาวไทยแถมแดง"

องค์การอนามัยโลก (WHO) ให้คำนิยาม
ของหญิงวัยเจริญพันธุ์ คือ
ผู้หญิงที่มีอายุระหว่าง 15-49 ปี

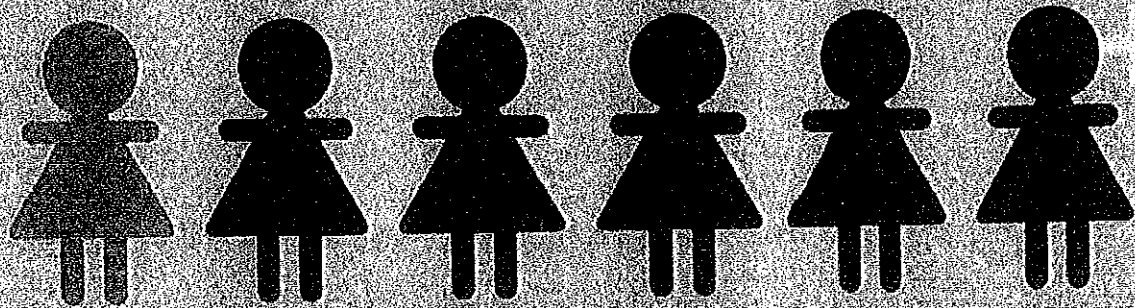
สาวไทยแถมแดง คือ
หญิงวัยเจริญพันธุ์ที่เลือดไม่จาง
= ไม่มีภาวะโลหิตจาง

โดยดูจากผลการตรวจเลือด

ค่าปกติคือ ค่าฮีโมโกลบิน (Hb) ≥ 12 กรัมต่อเดซิลิตร หรือ
ค่าฮีมาโตคริต (Hct) $\geq 36\%$

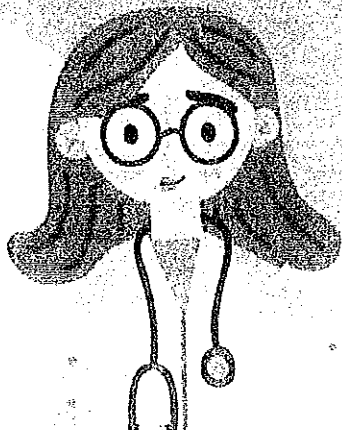

สถานการณ์ภาวะโลหิตจาง ในหญิงวัยเจริญพันธุ์ในประเทศไทย

“สาวไทยประมาณ 1 ใน 6 คน
แกำมไม่แดง (มีภาวะโลหิตจางหรือซีด)”

การสำรวจภาวะโลหิตจางในสาวไทย น.ศ. 2563
นบภาวะโลหิตจาง ร้อยละ 16*

อ้างอิง : การสำรวจสุขภาพประชาชนไทย โดยการตรวจร่างกาย ครั้งที่ 6
น.ศ. 2562-2563 (NHES6)

*คำนวณจากผลการสำรวจภาวะโลหิตจางในหญิงอายุ 15-44 ปี

แก้มไม่แดง ไม่มีแรงเดิน จริงหรือ?

สาว ๆ มีอาการแบบนี้อยู่นานแล้วค่ะ ลองมาเช็คกันเลย

หงุดหงิดง่าย
นอนไม่หลับ

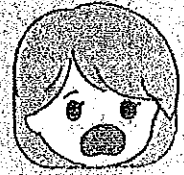

เวียนศีรษะ
ปวดหัวบ่อย

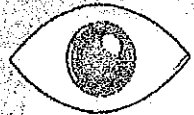
อ่อนเพลียง่าย
เมื่อยล้า

เหนื่อยง่าย
เป็นลมง่าย

ประสิทธิภาพ
การทำงานลดลง
ความคิดไม่แจ่มใส

เปลือกตา
ด้านในซีด

เล็บงอขึ้นเป็นแอ่ง
คล้ายช้อน

เสียงดังครรภ์ไม่มีคุณภาพ
(ทารกน้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์,
ทารกมีการแต่กำเนิด)

อยากเป็นสาวไทยแก้มแดง
ต้องกินอะไร?

สารอาหาร **ซี** ลดเสียงซัด

ธาตุเหล็ก

เป็นองค์ประกอบสำคัญของฮีโมโกลบิน ซึ่งเป็นสารสีแดง
ในเม็ดเลือดแดง ทำหน้าที่นำออกซิเจนไปเลี้ยงส่วนต่างๆ
ของร่างกาย

โฟเลต

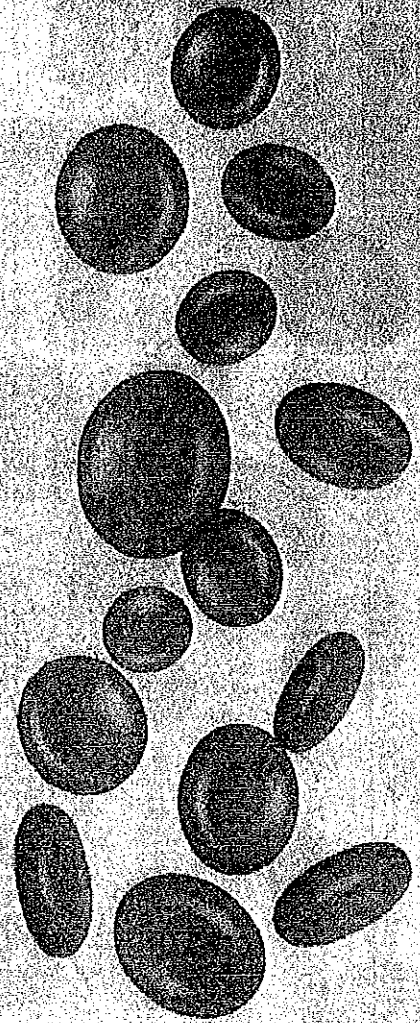

ช่วยร่างกายผลิตเซลล์เม็ดเลือดแดง การได้รับโฟเลต
อย่างเพียงพอ ยังช่วยลดความเสี่ยงของทารกพิการ
แต่กำเนิดด้วย

สารอาหารซี

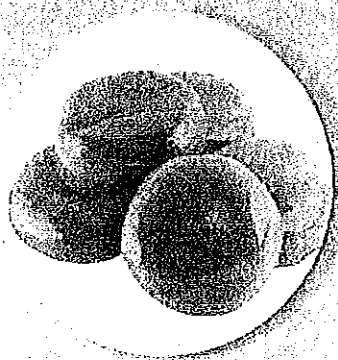
ธาตุเหล็ก สำคัญอย่างไร

ธาตุเหล็ก เป็นแร่ธาตุสำคัญในการนำออกซิเจนไปเลี้ยงเซลล์ทั่วทั้งร่างกาย ถ้าหญิงวัยเจริญพันธุ์ มีเลือดจางจากการขาดธาตุเหล็ก จะทำให้การเรียนรู้หรือประสิทธิภาพการทำงานลดลง และมีผลกระทบต่อการตั้งครรภ์ในอนาคต โดยภาวะเลือดจางอย่างรุนแรงจะเพิ่มอัตราการตายของมารดา และทารกแรกเกิดน้ำหนักน้อย และคลอดก่อนกำหนด

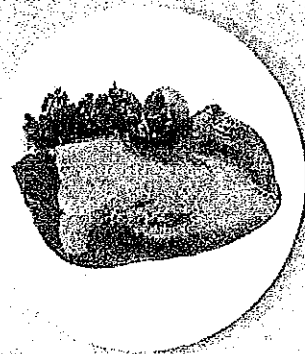

พบมากใน

เลือด

ตับ

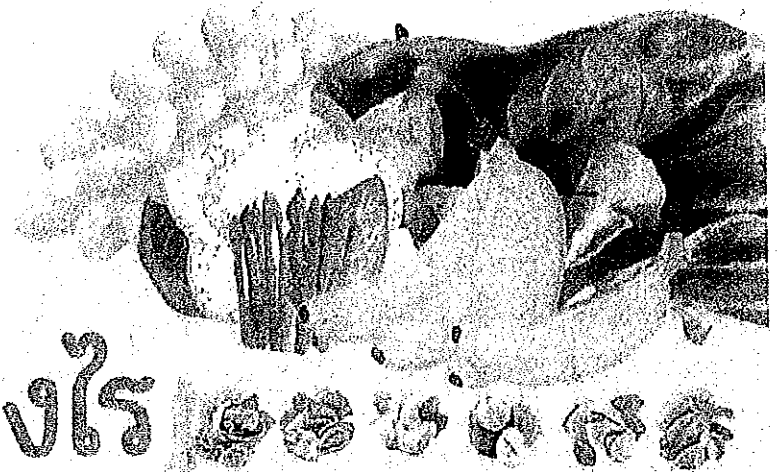
เนื้อสัตว์

เครื่องในสัตว์

โฟเลต

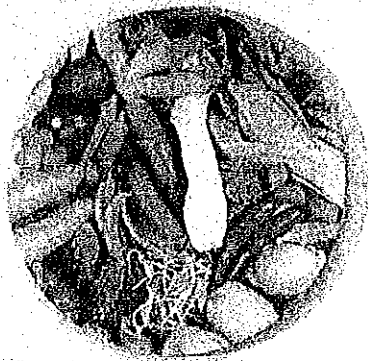
สำคัญอย่างไร

โฟเลต หรือ วิตามินบี 9 มีส่วนช่วยลดความเสี่ยงของภาวะโลหิตจางและทารกในครรภ์พิการแต่กำเนิด โดยเฉพาะความพิการของสมองและไขสันหลัง เช่น ภาวะหลอดประสาทไม่ปิด เนื่องจากในช่วง 1 เดือนแรกของการตั้งครรภ์เป็นช่วงสำคัญของการพัฒนาสมองและระบบประสาทของทารก ดังนั้น หากหญิงวัยเจริญพันธุ์วางแผนจะมีบุตรควรเตรียมพร้อมโดยการกินธาตุเหล็กและโฟเลตให้เพียงพอก่อนตั้งครรภ์อย่างน้อย 12 สัปดาห์

พบมากใน

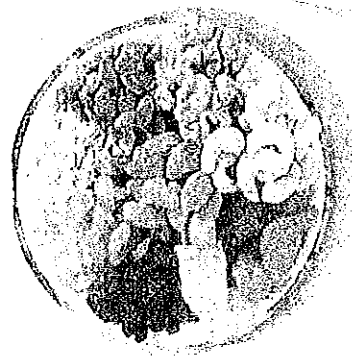
ผัก

ผลไม้

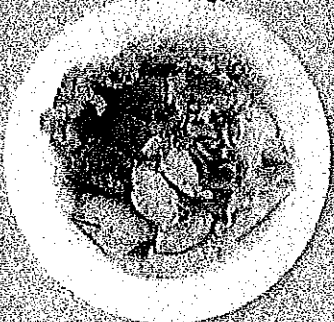
ข้าวกล้อง

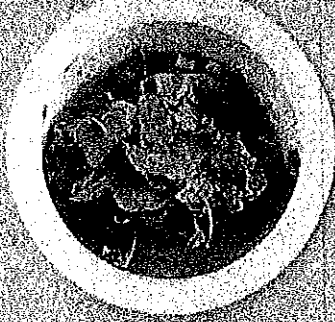
ธัญพืช

เมนูสุขภาพ อุดมด้วยธาตุเหล็ก

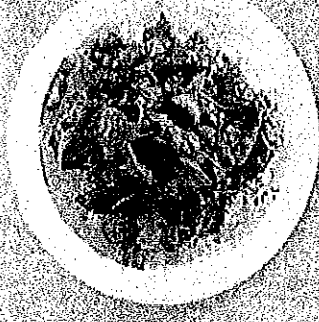
ต้มเลือดหมู

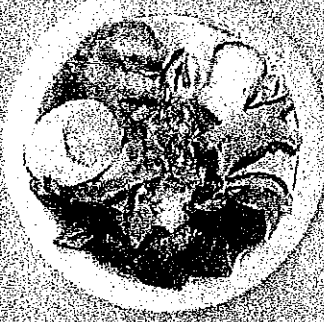
ตับหวาน

ผักกะเพราตับ

ก๋วยจั๊บน้ำใส

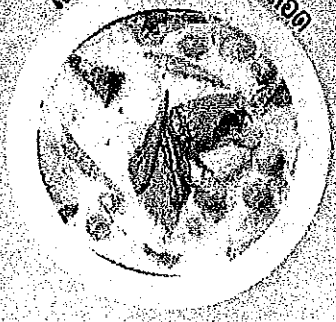
สลัดหมู สลัดผัก

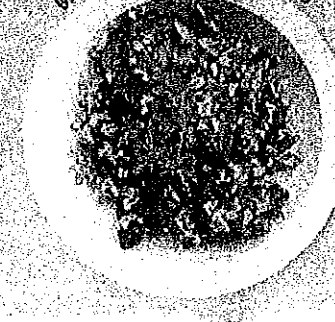
ตับผัดขิง

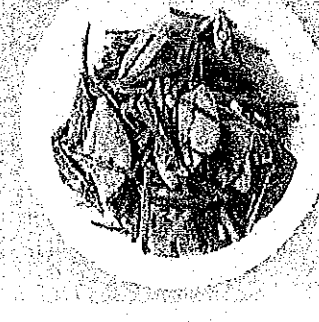
แกงเขียวหวานไก่ใส่เลือด

ตับทอดกระเทียมพริกไทย

ตับผัดดอกกุยฮวย

กินคู่กับ... ช่วยเพิ่มการดูดซึม

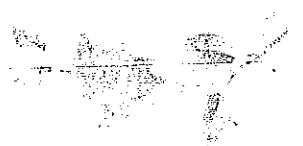
- ✔ วิตามินซี โดยการกินร่วมกับผลไม้รสเปรี้ยว
- ✔ โปรตีน จากเนื้อสัตว์อื่นในมื้ออาหาร
- ✔ คาร์โบไฮเดรต น้ำตาลในนม เช่น น้ำตาลแลคโตส ช่วยดูดซึมธาตุเหล็กได้ดีกว่าคาร์โบไฮเดรตอื่นๆ
- ✔ ไยมัน ช่วยดูดซึมธาตุเหล็กในรูปแบบเฟอร์รัสซัลเฟต

กินคู่กับ... ขัดขวางการดูดซึม

- ❌ แทนิน ในน้ำชา กาแฟ
- ❌ โพลีฟีนอล ในผักใบเขียวเข้ม ขมิ้นชัน
- ❌ ไฟเตต ในถั่วถั่วเหลือง เช่น ถั่วลิสง ใบชี่เหล็ก ข้าวไม่ขัดสี ถั่วเมล็ดแห้ง
- ❌ แคลเซียม ในนมและผลิตภัณฑ์นม

สงวนลิขสิทธิ์

4. ตัวท็อปไฟเลตสูง

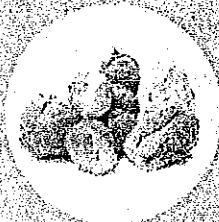
แหล่งอาหารสูงไฟเลตสูง

ปริมาณไฟเลต (ไมโครกรัม : µg) ต่ออาหาร 100 กรัม

ผัก

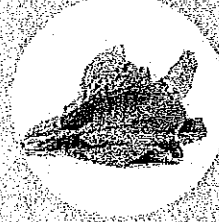
ผักโขม 160 µg

แฉงกะหล่ำ 97 µg

ผักกาดหางหงส์ 94 µg

คะน้า 80 µg

ผักอื่นๆ เช่น บลอคโคลี ดอกกะหล่ำ ดอกกะหล่ำ ผักกาดหอม แฉงกวา หน่อไม้ฝรั่ง

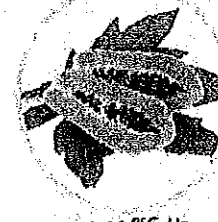
ผลไม้

สับปะรด 300 µg

ส้ม 292 µg

มะละกอ 236 µg

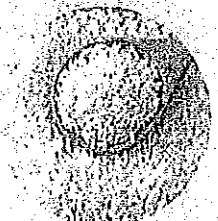
ฝรั่ง 115 µg

ผลไม้อื่นๆ เช่น ถั่วฝักยาว มะม่วง สตรอเบอร์รี่

ข้าวและธัญพืช

ข้าวกล้อง 263 µg

ข้าวเหนียว 169 µg

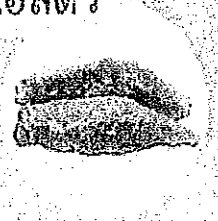

ข้าวหอมมะลิ 158 µg

ถั่วแดง 144 µg

เนื้อสัตว์

เนื้อหมูสันใน 1.56 µg

ปลาตูก 96 µg

เนื้อวัวสันใน 64 µg

เนื้ออกไก่ 61 µg

ที่มา : ระบบสืบค้นคุณค่าทางโภชนาการ สำนักโภชนาการ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข

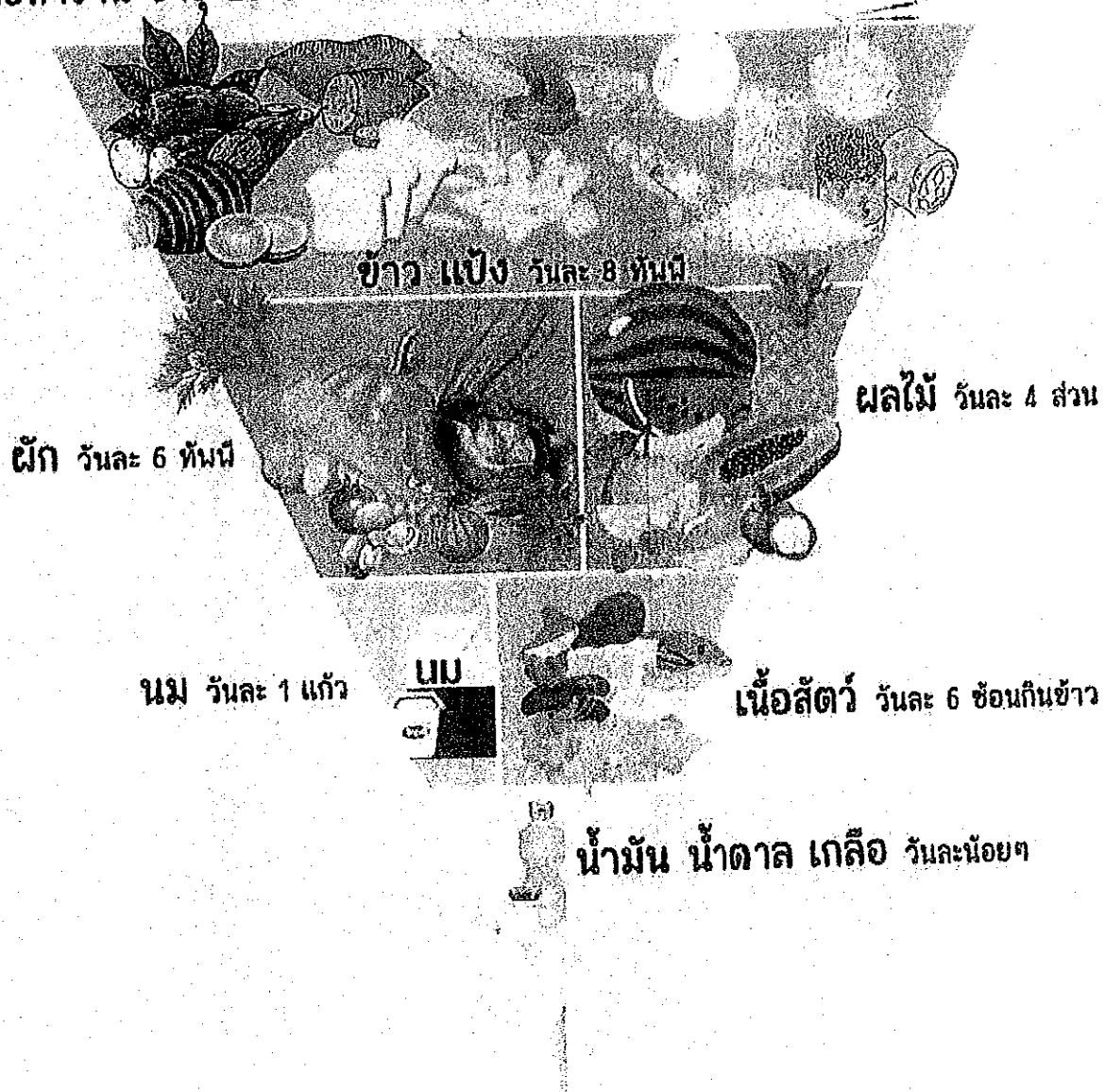
* เน้นกินผักผลไม้สด

เนื่องจากไฟเลตสามารถถูกทำลายด้วยความร้อน

ไฟเลตสูง ๆ

สุขภาพดีได้ง่ายๆ แค่กินตามธงโภชนาการ

ผู้หญิงวัยทำงาน อายุ 25-60 ปี ควรได้รับพลังงานประมาณ 1,600 กิโลแคลอรีต่อวัน

ข้าว 2-3 ทัพพี

จัดธงลงจาน

เนื่อสัตว์
2 ช้อนกินข้าว

ผัก 2 ทัพพี

ผลไม้
1.5 ส่วน

เสริมนมจืด 1 แก้ว
หรือ โยเกิร์ตธรรมชาติ 1 ถ้วย
มีไอเทินก็ได้

แก้มแดง ใสไม่ซีด

เสริมด้วย ธาตุเหล็กและกรดโฟลิก

ในรูปแบบผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร (Supplement)

ธาตุเหล็ก

ปริมาณ 60 มิลลิกรัมต่อสัปดาห์

เฟอร์รัสฟูมาเรต (Ferrous Fumarate)

ขนาด 200 มิลลิกรัม

กินสัปดาห์ละ 1 เม็ด

หาซื้อได้ตามร้านขายยาทั่วไป
รับบริการตามชุดสิทธิประโยชน์

กรดโฟลิก

ปริมาณ 2800 ไมโครกรัมต่อสัปดาห์

โฟลิกแอซิด (Folic acid) ขนาด 2800 ไมโครกรัม

กินสัปดาห์ละ 1 เม็ด

โฟลิกแอซิด (Folic acid) ขนาด 400 ไมโครกรัม

กินวันละ 1 เม็ด

หาซื้อได้ตามร้านขายยาทั่วไป
รับบริการตามชุดสิทธิประโยชน์

1/1/2008 11

หญิงวัยเจริญพันธุ์

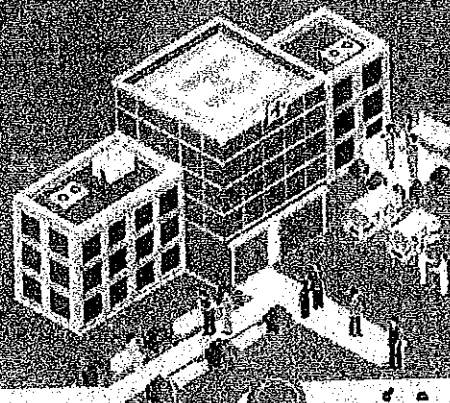
มีสิทธิ

“รับบริการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรค”

จากระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

ยาเม็ดเสริมธาตุเหล็ก 60 มิลลิกรัมและกรดโฟลิก 2,800 ไมโครกรัม
สัปดาห์ละ 1 ครั้ง

รพ.สต.

ศูนย์บริการสาธารณสุข

คลินิกชุมชนอบอุ่น

ศูนย์สุขภาพชุมชนเมือง

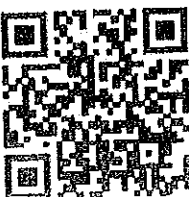

สถานพยาบาล

ร้านขายยา

ที่ขึ้นทะเบียนกับ สปสช. ทั่วประเทศ

รายชื่อหน่วยบริการในระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.)
www.kob.or.th/page/hospital

คู่รัก

ที่วางแผนครอบครัว

ควรได้กับบริการเหล่านี้

1

การได้รับข้อมูล ความรู้ คำแนะนำ
การวางแผนครอบครัว
เพศในชีวิตคู่

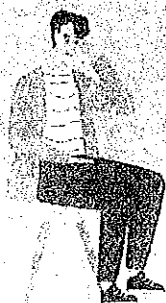
2

การตรวจร่างกายทั่วไป
น้ำหนัก ส่วนสูง ค่าดัชนีมวลกาย
ความดันโลหิต
ระบบทางเดินหายใจ
ระบบหัวใจ

3

การได้รับวัคซีน

วัคซีนหัดเยอรมัน
วัคซีนไวรัสตับอักเสบบี
วัคซีนบาดทะยัก

การตรวจห้องปฏิบัติการ

ตรวจหาน้ำตาลในเลือดและปัสสาวะ เมื่อคัดกรองโรคเบาหวาน ซึ่งเป็นโรคที่มีผลต่อการตั้งครรภ์
 เอ็กซเรย์ปอดทำให้ทราบถึงโรคปอดที่สามารถติดต่อถึงกันได้
 ตรวจโรคเนื้อให้ทราบถึง

- กลุ่มเลือด (หมู่เลือด)
- ความเข้มข้นของเม็ดเลือด

เมื่อคัดกรองภาวะโลหิตจางและธาลัสซีเมีย

- โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ เช่น โรคซิฟิลิส (VDRL) และเอดส์ (HIV)
- โรคไวรัสตับอักเสบบี

เพราะเป็นโรคที่อาจไม่มีอาการแสดง

แต่สามารถติดต่อถึงกันและติดต่อไปยังลูกในครรภ์ได้

ศึกษาข้อมูล องค์ความรู้
เกี่ยวกับการส่งเสริม
ควบคุม ป้องกันภาวะโลหิตจาง
จากการขาดธาตุเหล็ก

เพิ่ม آهنได้ที

เว็บไซต์ "สำนักโภชนาการ"
www.nutrition2.anamai.moph.go.th

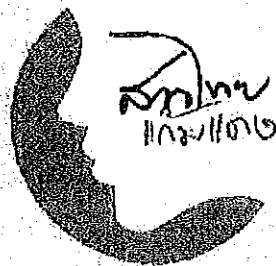

Facebook "สำนักโภชนาการ"
www.facebook.com/bureau.nutrition

Facebook "สาวไทยแก้มแดง"
www.facebook.com/redcheeksproject

www.nutrition2.anamai.moph.go.th

กรมอนามัย
DEPARTMENT OF HEALTH

สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่

สำนักโภชนาการ กรมอนามัย

โทร 02-590-4335

<http://nutrition2.anamai.moph.go.th>